

Руслан Петрович МУДРАК

доктор економічних наук, завідувач кафедри економіки
Уманського національного університету садівництва
ORCID ID: 0000-0003-1189-5463

МАКРОЕКОНОМІЧНА НЕСТАБІЛЬНІСТЬ: ІНФЛЯЦІЯ

Мудрак Р. П. Макроекономічна нестабільність: інфляція. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2022. Том 7. № 2. С. 10-17.

Анотація

У статті досліджується динаміка та причини інфляційних процесів в Україні. Встановлено, що за період з 1996 по 2021 рр. середньорічний темп зростання індексу споживчих цін становив 112,9%. Стверджується, що це є ознакою галопуючої інфляції. За допомогою кореляційно-регресійного аналізу встановлюються кількісні параметри впливу головних чинників інфляції – на дію немонетарних факторів припадає 81,4% впливу, монетарних – 2,9%. Робиться висновок про інфляцію витрат в Україні. Вказується на посилення інфляційних процесів у зв'язку із відновленням відкритої широкомасштабної російської військової агресії. Відкрита широкомасштабна російська військова агресія проти України стала додатковим фактором інфляції – окупація територій, руйнування виробничих та інфраструктурних об'єктів, розрив логістичних ланцюгів, шокове зростання споживчого попиту в регіонах концентрації біженців, підвищення витрат виробництва тощо, стрибок цін на продовольство, паливно-мастильні матеріали, транспортні послуги тощо. Військові дії спричинили незаплановане зростання дефіциту державного бюджету. Для його покриття уряд провів продаж ОВДП. Випуск облігацій супроводжується емісією грошей. У короткостроковому періоді інфляційний тиск емісії грошей поступає факторам немонетарного характеру. Проте, як тільки ці гроші потраплять на споживчий ринок, вони спровокують новий виток інфляційного зростання.

Ключові слова: інфляція, індекс Пааше, індекс споживчих цін, монетарні фактори, немонетарні фактори, інфляція витрат, війна, дефіцит бюджету, емісія.

Ruslan MUDRAK

Doctor of Economics, Head of the Department of Economics,
Uman National University of Horticulture

MACROECONOMIC INSTABILITY: INFLATION

Mudrak R. Macroeconomic instability: inflation. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*. 2022. Volume 7. № 2, pp. 10 – 17.

Abstract

In the period from 1996 to 2021, the consumer price index (CPI) in Ukraine grew at an average annual rate of 112.9%. This is galloping inflation. The share of monetary factors in the formation of the CPI within the analyzed period did not exceed 3%. The share of non-monetary factors was 81.4%. The greatest influence on the formation of the CPI is exerted by the prices of agricultural products and tariffs for housing and communal services, as they account for 77.4% of the variability of the functional feature (CPI). At the same time, the tariffs of housing and communal services account for more than 50% of the impact. Industrial and agricultural prices accounted for almost a third of the functional feature variation (CPI). The identified links and their quantitative characteristics indicate that the Ukrainian economy is dominated by cost inflation. Its main reasons were rising prices for industrial goods, especially energy. The resumption of open large-scale Russian military aggression against Ukraine has become an additional factor in inflation: occupation of territories, destruction of production and infrastructure facilities, rupture of logistics chains, shock growth of consumer demand in regions of refugees concentration, increase in production costs, etc., caused a sharp jump in prices for food, fuel, transport services, etc. The hostilities led to an unplanned increase in the state budget deficit. To cover it, the government sold domestic government bonds. The issue of bonds is accompanied by the issue of money. In the short run, inflationary pressures of money supply are inferior to non-monetary factors. However, as soon as this money enters the consumer market, it will provoke a new round of inflation growth.

Keywords: inflation, Paasche index, consumer price index, monetary factors, non-monetary factors, cost inflation, war, budget deficit, money issue.

JEL classification: E 31

© Руслан Петрович Мудрак, 2022

Вступ

Оперативний аналіз стану макроекономічного середовища, важливість якого важко переоцінити, проводиться за допомогою багатьох показників, проте найбільш уживаними параметрами оцінки є рівень безробіття та інфляції.

Зважаючи на тематичну спрямованість даного дослідження, зупинимося на цінових характеристиках національної економіки. За 2010-2020 рр. середньорічний темп зростання цін (індекс цін Пааше) становив 114,9%, а загальне зростання цін за цей період склало 4,63 рази [1]. Отже, середньорічний приріст цін в українській економіці має галопуючий темп. Така цінова ситуація вважається серйозною економічною проблемою [2].

Інфляційні процеси в економіці України – актуальна наукова та прикладна проблема. Її дослідження та ймовірні способи боротьби знайшли своє відображення у багатьох наукових публікаціях. Серед останніх слід виділити роботи Пасхавера Б.Й. [3], Пустовойта О.В. [4], Бандури О.В. [5, 6], Шпичака О.М. [7], Данилишина Б.М. [8] та ін. [9, 10]. Однак існуючі умови та фактори інфляційних процесів були доповнені новою реальністю – початком відкритої фази російсько-українського збройного конфлікту. Її вплив на поточний та майбутній стан цінової динаміки потребує додаткового вивчення.

Методологічною та теоретичною основами дослідження є економічна теорія, наукові розробки вітчизняних та закордонних вчених із проблем функціонування ринку грошей, ціноутворення, інфляції та ін. У процесі дослідження використовувалися такі методи: абстрактно-логічний, емпіричний, рядів динаміки, середніх величин, кореляційно-регресійний та ін.

Формулювання цілей статті

Визначити вплив відкритої фази російсько-українського збройного конфлікту на поточний та майбутній стан цінової динаміки в Україні.

Виклад основного матеріалу

Сучасна економіка є складним полісистемним утворенням. Для її дослідження використовують аналіз складових ринкового механізму, що мають агрегатний характер. Однією із таких агрегатних складових є категорія «ринкова ціна». Ринкова ціна в масштабах усієї економіки є середньозваженою величиною, що формується під впливом цін на усіх ринках товарів, послуг, ресурсів в масштабах національної економіки. Відтак, індекс цін або інфляція є також агрегатною величиною, що розраховується із врахуванням цін виробників промислової продукції, цін продукції сільського господарства, цін у будівництві, тарифів на послуги пошти та зв'язку для підприємств, установ, організацій, тарифів на вантажні перевезення залізничним транспортом, тарифів на транспортування вантажів трубопроводами, тарифів на транспортування вантажів автомобільним транспортом, тарифів на пасажироперевезення (різними видами транспорту) та ін.

З наукової та методичної точки зору правильним є вимірювання інфляції за допомогою агрегатного показника – індекс цін. У навчальній та науковій літературі його також називають дефлятором ВВП, який використовують для визначення реального ВВП:

$$ВВП_p = \frac{ВВП_n}{I_{ЦВВП}} \quad (1)$$

де: $ВВП_p$ – реальний ВВП;

$ВВП_n$ – номінальний ВВП;

$I_{ЦВВП}$ – дефлятор ВВП (індекс цін).

Натомість, розрахунок самого дефлятора ВВП здійснюють за допомогою індексу цін Пааше:

$$I_{II} = \frac{\sum u_1 \cdot k_1}{\sum u_0 \cdot k_1} \quad (2)$$

де: I_{II} – індекс цін Пааше;

u_1 і u_0 – ціна на товар у звітному і базовому році відповідно;

k_1 – обсяги виробництва товару у звітному році.

В індексу цін Пааше є два методичних недоліки, в результаті яких він занижує фактичні показники інфляції в економіці: 1) на його зміну впливають структурні зрушення у поточному виробництві, що компенсують підвищення цін на окремі товари й послуги. Тому дефлятор ВВП недооцінює зростання цін у цілому по економіці; 2) у дефляторі ВВП враховується зміна цін тільки на товари, які вироблені в даній країні. Оскільки у ВВП включається чистий експорт, то імпорт не входить до складу ВВП і не відображується в індексі Пааше. Враховуючи, що Україна є імпортозалежною по багатьох групах товарів та послуг, і постійно стикається з проблемою імпортованої інфляції, це занижує фактичні показники інфляції в економіці.

Для поточної оцінки стану цінової динаміки в економіці, її причин та способів і масштабів нейтралізації вчені та монетарні інститути традиційно використовують індекс споживчих цін, або як його ще називають індекс Ласпейреса:

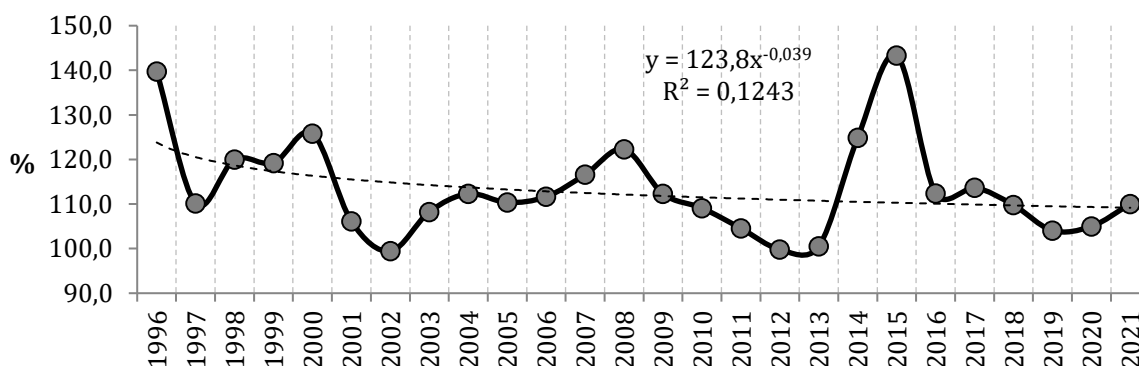
$$I_L = \frac{\sum y_1 \cdot k_0}{\sum y_0 \cdot k_0} \quad (3)$$

де: I_L – індекс цін Ласпейреса;

y_1 і y_0 – ціна на товар у звітному і базовому році відповідно;

k_0 – обсяги виробництва товару у базовому році.

Індекс побудовано так, що ціни фіксованого набору товарів і послуг у базовому році приймається за 100%. Тому значення індексу показує динаміку цін товарів і послуг у поточному періоді порівняно із попереднім. Недоліком даного методу є те, що він не враховує зміни номенклатури споживчих товарів, а отже не відображає зрушення в товарних кошиках споживачів. В результаті індекс Ласпейреса дещо завищує фактичне значення зростання цін. Проте, він залишається найбільш популярним об'єктом уваги в рамках відслідковування інфляційних процесів. Це пояснюється тим, що саме від динаміки індексу споживчих цін безпосередньо залежить купівельна спроможність номінальних доходів громадян країни, тобто кінцевий попит домогосподарств. Останній у структурі сукупного попиту України в 2020 р. становив 72,3% [11].

Рис. 1. Індеси споживчих цін (ІСЦ) у 1991-2021 роках (до попереднього місяця), %*

*Примітка: побудовано автором за даними [12]

За період з 1996 по 2021 рр. індекс споживчих цін зріс у 24,1 рази. Середньорічний темп зростання – 112,9%, що є ознакою галопуючої інфляції. Найбільш негативними наслідками галопуючої інфляції є:

1) падіння рівня життя. Особливо страждають домогосподарства із фіксованим доходом – наймані працівники, пенсіонери, ті, хто отримує державну допомогу тощо;

2) скорочення заощаджень домогосподарств. Намагаючись врятувати накопичені фінансові активи від знецінення, домогосподарства переводять бездоходні активи (готівку) та депозити у національній валюті у нерухомість, банківські метали, іноземну валюту. Це спричиняє скорочення їх попиту у майбутньому;

3) негативні інфляційні очікування. Галопуюча інфляція підриває довіру ринкових агентів до здатності національних монетарних інститутів забезпечити стабільність на грошовому ринку в майбутньому. В результаті розвиваються лише ті сектори економіки, що забезпечують швидкий оберт капіталу, насамперед торгівля.

Натомість в матеріальному секторі економіки, особливо у виробництвах із тривалим періодом окупності капіталу, спостерігається зниження ділової активності;

4) скорочення інвестиційного попиту. Комерційні банки встановлюють ставки позичкового відсотку із врахуванням інфляційних ризиків, що суттєво підвищує вартість кредиту та зменшує попит на нього. Додатковим чинником зменшення інвестиційного попиту підприємців є негативні очікування щодо скорочення майбутнього кінцевого попиту;

5) негативний вплив на зовнішньоекономічні зв'язки. Хоча інфляція та девальвація – це різні економічні явища, проте часто наслідком інфляції є падіння курсу національної валюти відносно валют країн, де інфляція відсутня чи розвивається нижчими темпами. В результаті відбувається самовідтворення інфляції – підвищуються ціни на імпорт, що зумовлює нове підвищення цін в економіці: інфляція → девальвація → інфляція. Особливо якщо це імпорт інвестиційних товарів: нафта, газ, сільськогосподарська сировина, деталі та комплектуючі, електроенергія тощо.

Враховуючи ці та інші руйнівні для економіки наслідки галопуючої інфляції, важливо ідентифікувати фактори, що її спричиняють та повністю або частково нейтралізувати їх.

Власне фактори, що причиняють інфляцію – давно відомі економічній науці. Це чинники монетарного та немонетарного характеру. Чинники монетарного характеру зумовлюють базову інфляцію, що вимірюється показником «базовий індекс споживчих цін». Його особливістю є виключення короткострокових нерівномірних змін цін під впливом чинників, що мають адміністративні, випадкові або сезонні властивості. Чинники немонетарного характеру формуються під впливом зміни витрат виробництва, адміністративного регулювання цін і тарифів тощо.

Державна служба статистики України регулярно оприлюднює фактичні значення показників «індекс споживчих цін» та «базовий індекс споживчих цін». Останній є складовою частиною ІСЦ. Проте, отримати другу складову ІСЦ за допомогою простої арифметичної дії віднімання не можна. В НБУ нагадують, що сума внесків компонентів ІСЦ може відхилитися від загального ІСЦ у результаті застосування динамічних ваг відповідно до методології ДССУ та округлення. Наприклад, за даними НБУ в 2021 р. ІСЦ дорівнював 110%, при цьому базова інфляція становила 107,9%, а небазова – 113,5% [13].

Одним із способів визначити вагу кожного із компонентів ІСЦ є застосування економетричного моделювання.

В якості функціональної ознаки (Y), візьмемо кількісні значення ІСЦ. В якості монетарного фактору ІСЦ візьмемо зміну кількості грошей (грошовий агрегат $M3$) в обігові. В якості немонетарних факторів візьмемо індекси цін, що, на нашу думку, найсильніше впливають на зміну ІСЦ – індекс цін виробників промислової продукції, індекс цін продукції сільського господарства та тарифи на послуги ЖКГ:

- Y – індекс споживчих цін, у % до попереднього року;

- x_1 – грошова маса (грошовий агрегат $M3$), у % до попереднього року;

- x_2 – індекс цін виробників промислової продукції, у % до попереднього року;

- x_3 – індекс цін продукції сільського господарства, реалізованої підприємствами, у % до попереднього року;

- x_4 – тариф на житлово-комунальні послуги, у % до попереднього року.

Результати обробки даних:

1) коефіцієнт кореляції (R) = 0,918. Отже, підтверджується гіпотеза про високу тісноту зв'язку;

2) коефіцієнт детермінації (R^2) = 0,843. Отже, мінливість функції на 84,3% визначається мінливістю вибраних факторів;

3) критерій Фішера (F): $F_f = 21,495$, $F_c = 3,007$, $F_f > F_c$. Отже, підтверджується гіпотеза про існування зв'язку між показниками – економетрична модель відповідає реальній дійсності;

4) критерій Стьюдента (t): $t_f = 23,364$, $t_c = 2,119$, $t_f > t_c$. Отже, підтверджується гіпотеза про статистичну значимість коефіцієнта регресії;

5) критерій Дарбіна-Уотсона (DW): $DW_{ll} = 0,93$, $DW_{ul} = 1,81$, $DW_f = 46,962$, $DW_f > DW_{ul}$. Отже, підтверджується гіпотеза про відсутність автокореляції;

6) перевірка на наявність мультиколінеарності (χ^2 Пірсона): $\chi_f^2 = 5,981$, $\chi_c^2 = 16,812$, $\chi_f^2 < \chi_c^2$. Отже, підтверджується гіпотеза про відсутність мультиколінеарності;

7) рівняння регресії: $Y = 53,661 - 0,065x_1 + 0,057x_2 + 0,253x_3 + 0,252x_4 + e$.

Таблиця 1. Вихідні дані для проведення кореляційно-регресійного аналізу впливу монетарних та немонетарних факторів на зміну ІСЦ в Україні за період 2001-2021 рр.*

Рік	Індекс споживчих цін, у % до попереднього року	Грошова маса, у % до попереднього року	Індекс цін виробників промислової продукції, у % до попереднього року	Індекси цін продукції сільського господарства, реалізованої підприємствами, у % до попереднього року	Тарифи на житлово-комунальні послуги, у % до попереднього року
	Y	x_1	x_2	x_3	x_4
2001	106,1	141,9	100,9	136,8	104,5
2002	99,4	141,8	105,7	86,6	101,7
2003	108,2	146,5	111,1	104,8	106,4
2004	112,3	132,4	124,1	134,2	107,2
2005	110,3	154,3	109,5	129,5	114,6
2006	111,6	134,5	114,1	88,8	166,5
2007	116,6	151,7	123,3	115,8	112,3
2008	122,3	130,2	123,0	147,4	128,2
2009	112,3	94,5	114,3	101,4	108,2
2010	109,1	122,7	118,7	114,3	113,8
2011	104,6	100,0	114,2	109,2	111,0
2012	99,8	129,3	100,3	108,0	100,7
2013	100,5	117,6	101,7	102,4	100,3
2014	124,9	105,3	131,8	119,1	134,3
2015	143,3	103,9	125,4	141,3	203,0
2016	112,4	110,9	135,7	101,7	147,2
2017	113,7	109,6	116,5	130,7	110,6
2018	109,8	105,7	114,2	108,6	110,6
2019	104,1	112,6	92,6	96,8	98,1
2020	105,0	128,6	114,5	103,0	113,6
2021	110,0	112,0	162,2	120,0	109,8

*Примітка: побудовано автором за даними [12, 14, 15, 16]

Для визначення вагової частки впливу кожного із факторів на мінливість результативної ознаки проведено розкладання загальної варіації рівня ІСЦ (табл. 2).

Таблиця 2. Розкладання загальної варіації індексу споживчих цін в Україні на фактори*

Фактор	Парний коефіцієнт кореляції, r_{yx_i}	β -коефіцієнт, β_{x_i}	Відсоток, %
Грошова маса (x_1)	-0,252614169	-0,116422106	2,94
Індекс цін виробників промислової продукції (x_2)	0,458805724	0,085771661	3,94
Індекс цін продукції сільського господарства (x_3)	0,592900041	0,43661326	25,89
Тариф на житлово-комунальні послуги (x_4)	0,795152829	0,64827393	51,55

*Примітка: розраховано автором за даними [12, 14, 15, 16]

Отже, як бачимо частка монетарних факторів у формуванні ІСЦ в Україні в межах аналізованого періоду не перевищувала 3%. Такий результат підтверджується і висновками вітчизняних експертів. Зокрема Данилишин Б. зауважує, що в Україні, як і в інших країнах світу, переважна частина інфляції була пов'язана із дією немонетарних чинників – абсорбуванням економічними агентами шоків зростання вартості витрат, насамперед викликаних підвищенням світових цін на окремі сировинні товари та

підвищенням епідеміологічних витрат [8]. Такий самий висновок міститься і в оцінці інфляційних процесів НБУ – в березні 2022 р. ІСЦ становив 113,7%, індекс базової інфляції – 110,5%, індекс небазової інфляції 117,6% у річному вираженні [13].

Третій і четвертий фактори сформували 77,4% мінливості функціональної ознаки, при цьому на тарифи ЖКГ припадає понад 50% впливу. І це не випадково, адже за останніх двадцять років тарифи ЖКГ були рекордсменами зростання. Наприклад, вартість водопостачання зросла у 46,1 рази, каналізації – у 62,6 рази, природного газу – у 60 разів тощо. Промислові та сільськогосподарські ціни сформували майже третину варіації функціональної ознаки. Отже, виявлені зв'язки та їхня кількісна характеристика цілком очевидно вказують на те, що в українській економіці панує інфляція витрат. Її корінними причинами стало зростання цін енергоносіїв, мінеральних добрив, засобів захисту рослин, паливно-мастильних матеріалів, комплектуючих, запчастин тощо. В основі зростання тарифів ЖКГ – також різке збільшення цін енергоносіїв, насамперед природного газу.

Відновлення відкритої широкомасштабної російської військової агресії проти України стало ще одним чинником інфляції. Окупація територій, руйнування виробничих та інфраструктурних об'єктів, розрив логістичних ланцюгів, шокове зростання споживчого попиту у регіонах концентрації біженців, підвищення витрат виробництва та ін. спричинили різкий стрибок цін на паливно-мастильні матеріали, транспортні послуги, продовольство тощо. На споживчому ринку в березні 2022 р. ціни на продукти харчування та безалкогольні напої зросли на 6,2%. Найбільше (на 21,3% та 15,5%) подорожчали фрукти та овочі. На 9,8-3,5% зросли ціни на рис, продукти переробки зернових, цукор, сало, соняшникову олію, рибу та продукти з риби, макаронні вироби, масло, молоко, сир та яйця, безалкогольні напої, м'ясо та м'ясопродукти [17]. У квітні і травні вони продовжили зростання. Враховуючи, що у ваговій структурі ІСЦ середня частка продовольства та світлих нафтопродуктів коливається біля позначки 50% [18], це зумовить суттєве зростання річного показника інфляції.

Відновлення відкритої фази російсько-української війни спричинило також значне недовиконання плану надходження до державного бюджету. За інформацією Міністерства фінансів України за перші 4 місяці 2022 року державний бюджет виконано з дефіцитом у сумі 146,6 млрд грн, у тому числі загальний фонд – з дефіцитом у сумі 157,2 млрд грн. Держава змушена вдаватися до запозичень, які за січень-квітень цього року склали 267,0 млрд грн або 156,2% від запланованих на цей період. Частина з них залучена за рахунок розміщення ОВДП – 143,8 млрд грн, у тому числі в іноземній валюті 13,1 млрд грн. (\$252,0 млн та €182,0 млн євро) [19]. Так, ще 25 лютого 2022 р. Кабінет Міністрів України ухвалив постанову про запозичення в обсязі до 400 млрд гривень шляхом поетапного випуску облігацій внутрішньої державної позики «Військові облігації» [20]. Випуск облігацій супроводжується емісією грошей, які власне і використовуються для покриття дефіциту державного бюджету. Поки що інфляційний тиск емісії грошей поступається факторам немонетарного характеру [23], проте як тільки дані гроші потраплять на споживчий ринок, вони спровокують новий виток інфляційного зростання.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Враховуючи необхідність пошуку джерел покриття дефіциту державного бюджету, за нинішніх украї складних обставин в українського уряду дуже обмежений арсенал інструментів стримування зростання цін: скорочення бюджетних видатків на утримання державного апарату, скорочення кошторису витрат державних підприємств, установ та організацій (крім ВПК), неемісійне фінансування дефіциту державного бюджету (позички міжнародних фінансових організацій), адміністративний контроль за цінами на соціально-значущі товари, зменшення акцизів на паливно-мастильні матеріали, зменшення ПДВ на продукти харчування тощо.

На основі проведеного дослідження варто підвести такі підсумки:

1) в період з 1996 по 2021 рр. індекс споживчих цін (ІСЦ) в Україні зростав із середньорічним темпом 112,9%. Це галопуюча інфляція;

2) частка монетарних факторів у формуванні ІСЦ в межах аналізованого періоду не перевищувала 3%. Частка немонетарних факторів склала 81,4%;

3) найбільший вплив на формування ІСЦ здійснюють ціни продукції сільського господарства та тарифи на житлово-комунальні послуги – на їх частку припадає 77,4% мінливості функціональної ознаки (ІСЦ). При цьому на тарифи ЖКГ припадає понад 50% впливу. Промислові та сільськогосподарські ціни сформували майже третину варіації функціональної ознаки (ІСЦ);

4) виявлені зв'язки та їхня кількісна характеристика вказують на те, що в українській економіці панує інфляція витрат. Її корінними причинами стало зростання цін товарів промислового призначення, насамперед енергоносіїв;

5) відновлення відкритої широкомасштабної російської військової агресії проти України стало додатковим чинником інфляції – окупація територій, руйнування виробничих та інфраструктурних об'єктів, розрив логістичних ланцюгів, шокове зростання споживчого попиту у регіонах концентрації біженців, підвищення витрат виробництва та ін., спричинили різкий стрибок цін на продовольство, паливно-мастильні матеріали, транспортні послуги тощо;

6) військові дії спричинили різке незаплановане зростання дефіциту державного бюджету. Для його покриття уряд провів продаж ОВДП. Випуск облігацій супроводжується емісією грошей. В короткостроковому періоді інфляційний тиск емісії грошей поступається факторам немонетарного характеру. Однак, як тільки дані гроші потраплять на споживчий ринок, вони спровокують новий виток інфляційного зростання.

Список літератури

1. Валовий внутрішній продукт (1990-2020) (2016=100) з урахуванням перегляду даних платіжного балансу. URL: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/vvp/kvartal_new/vvp_rik/vvp_rik90-20.xlsx
2. Інфляція. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Інфляція>
3. Пасхавер Б.Й. Цінові обставини розвитку агропродовольчого комплексу. *Економіка України*. 2017. №2. С. 49-61. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2019.02.049>
4. Пустовойт О.В. Економічне зростання України: проблеми та можливості прискорення. *Економіка і прогнозування*. 2017. №4. С. 71-92. <https://doi.org/10.15407/eip2017.04.071>
5. Бандура О.В. Циклічність як форма поєднання стабільності та нестабільності в економічному розвитку. *Економіка і прогнозування*. 2019. №4. С. 7-23. <https://doi.org/10.15407/eip2019.04.007>
6. Бандура О.В. Оптимізація монетарної політики та стабілізація циклічної економічної динаміки. *Економіка і прогнозування*. 2021. №4. С. 102-124. <https://doi.org/10.15407/eip2021.04.102>
7. Шпичак О.М. Проблеми ціноутворення в контексті купівельної спроможності населення та інфляційних процесів. *Економіка АПК*. 2016. № 6. 59-70.
8. Данилишин Б. Боротьба з інфляцією: чи завжди доцільними є монетарні методи. *Українська правда*. 21.02.2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/02/21/682546/>
9. Мудрак Р.П., Лагодієнко В.В. Агроінфляція та індекс споживчих цін на продовольчі товари: порівняльний аналіз «Україна – ЄС». *Економіка України*. 2018. №1 (674). С. 28-39.
10. Mudrak R., Nyzhnyk I., Lagodiienko V., Lagodiienko N. Impact of Seasonal Production on the Dynamics of Prices for Meat and Dairy Products in Ukraine. *TEM Journal*. 2019. Volume 8, Issue 4, Pages 1159-1168.
11. Валовий внутрішній продукт за категоріями кінцевого використання (2016-2020) з урахуванням перегляду даних платіжного балансу URL: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/vvp/kvartal_new/vvp_rik/vvpkky16-20.xlsx
12. Індеси споживчих цін у 1991-2021 роках (до попереднього місяця) URL: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/ct/isc_rik/isc1991-2020pm.xls
13. Оцінка інфляції. Національний банк України, березень 2022 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/CPI_2022-03.pdf?v=4
14. Збірник «Статистичний щорічник України». URL: http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2021/zb/11/Yearbook_2020.pdf; http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/01/Arch_zor_zb.htm
15. Індеси цін виробників промислової продукції у 1991-2021 роках (до попереднього місяця). URL: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/ct/icv_rik/icv1991-2021_pm.xlsx

16. Індеси цін продукції сільського господарства, реалізованої підприємствами (1996-2021). URL: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/sg/icsh/icrp_96-20_ue.xls
17. Експрес-випуск. Державна служба статистики України, 08.04.2022. URL: <http://ukrstat.gov.ua/express/expr2022/04/30.doc>
18. Вагова структура для розрахунку ІЦІ. URL: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2008/ct/isc/vs_08_u.htm
19. У квітні 2022 року до загального фонду державного бюджету надійшло 76,2 млрд. грн. URL: <https://mof.gov.ua/uk/news/u kvitni 2022 roku do zagalnogo fondu derzhavnogo biudzhetu nadiishlo 762 mlrd grn-3432>
20. Постанова Кабінету Міністрів України «Про випуск облігацій внутрішньої державної позики «Військові облігації» від 25 лютого 2022р. № 156. Урядовий кур'єр. 2022. № 41.

References

1. State statistics service of Ukraine (2022). *Gross domestic product (1990-2020) (2016 = 100) taking into account the revision of balance of payments data*. Available at: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/vvp/kvartal_new/vvp_rik/vvp_rik90-20.xlsx
2. Wikipedia (2022). *Inflation*. Available at: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Інфляція>
3. Pashkaver, B. (2019). Price circumstances of the agro-food complex development. *Ekonomika Ukrainy*, no. 2, pp. 49-61. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2019.02.049>
4. Pustovoit, O. (2017). «Economic growth in Ukraine: problems and revival prospects». *Ekonomika i prohnozuvannia*, no. 4, pp. 71-92. <https://doi.org/10.15407/eip2017.04.071>
5. Bandura, O.V. (2019). «Cyclism as a form of combining stability and instability in economic development». *Ekonomika i prohnozuvannia*, no. 4, pp. 7-23. <https://doi.org/10.15407/eip2019.04.007>
6. Bandura, O.V. (2021). «Optimization of macroeconomic policy and stabilization of cyclical economic dynamics». *Ekonomika i prohnozuvannia*, no. 4, pp. 102-124. <https://doi.org/10.15407/eip2021.04.102>
7. Shpychak, O.M. (2016). «The matter of price-formation within the contest of population's purchasing capacity and inflation processes». *Ekonomika APK*, no. 6, pp. 59-70.
8. Danylyshyn, B. (2022). «Fighting against inflation: are monetary methods always appropriate?». *Ukrainska pravda*, February 22. Available at: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/02/21/682546/>
9. Mudrak R., Lagodiienko V. (2018). «Agroinflation and the consumer price index for food products: a comparative analysis of Ukraine-EU». *Ekonomika Ukrainy*. 1 (674). http://nbuv.gov.ua/UJRN/EkUk_2018_1_4
10. Mudrak R., Nyzhnyk I., Lagodiienko V., Lagodiienko N. (2019). Impact of Seasonal Production on the Dynamics of Prices for Meat and Dairy Products in Ukraine. *TEM Journal*. Volume 8, Issue 4, Pages 1159-1168. DOI: 10.18421/TEM84-08.
11. State statistics service of Ukraine (2022). *Gross domestic product by final use categories for 2016-2020, taking into account the data of the balance of payments data*. Available at: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/vvp/kvartal_new/vvp_rik/vvpkqv16-20.xlsx
12. State statistics service of Ukraine (2022). *Consumer price indices in 1991-2021 (to previous month)*. Available at: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/ct/isc_rik/isc1991-2020pm.xls
13. National Bank of Ukraine (2022). *Estimation of inflation, March 2022*. Available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/CPI_2022-03.pdf?v=4
14. State statistics service of Ukraine (2022). *Publication «Statistical Yearbook of Ukraine»*. Available at: http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2021/zb/11/Yearbook_2020.pdf; http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/01/Arch_zor_zb.htm
15. State statistics service of Ukraine (2022). *Industrial producer price indices in 1991-2021 (to previous month)*. Available at: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/ct/icv_rik/icv1991-2021_pm.xlsx
16. State statistics service of Ukraine (2022). *Price indices for agricultural production sold by enterprises (1996-2021)*. Available at: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/sg/icsh/icrp_96-20_ue.xls
17. State statistics service of Ukraine (2022). *Express issue, April 4*. Available at: <http://ukrstat.gov.ua/express/expr2022/04/30.doc>
18. State statistics service of Ukraine (2022). *Weight structure for calculating the CPI*. Available at: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2008/ct/isc/vs_08_u.htm
19. Ministry of Finance of Ukraine (2022). *The General Fund Of The State Budget Received UAH 76.2 billion In April 2022*. Available at: <https://mof.gov.ua/en/news/u kvitni 2022 roku do zagalnogo fondu derzhavnogo biudzhetu nadiishlo 762 mlrd grn-3432>
20. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro vypusk oblihat'sij vnutrishn'oi derzhavnoi pozyky «Vijs'-kovi oblihat'sii»*. (2022). [Cabinet of Ministers of Ukraine. Decree «On the issuance of domestic government bonds «Military bonds»]. No. 156. dated 25.02.2022 *Uriadovyi kurier*, February 25, no 41.

Стаття надійшла до редакції 15.04.2022 р.